

Nr 690

Av fru **Lindberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 74 år 1960 angående viss omorganisation av lantmäteriväsendet och rikets allmänna kartverk m. m. har förordats vissa ändringar i fråga om lantmäteriets organisation. Om syftet med denna omorganisation torde icke råda några delade meningar. Det ämne propositionen bl. a. ompänner, lantmäteriets verksamhet, är för landets näringsliv av ytterst stor betydelse. Verksamheten är ju erforderlig bl. a. för de fastighetsregleringar för skogsbrukets och jordbrukets behov, som under långa tidrymder framåt måste sättas in för att inom avsevärda delar av landet åstadkomma möjligheter till rationalisering. Vidare reglerar verksamheten till mycket stor del den fastighetsbildning, som erfordras för pågående byggnadsverksamhet, särskilt då bostadsbyggandet. Byggnadsverksamhetens takt blir därför beroende av hur snabbt lantmäteriets åtgärder kan sättas in. Om syftet med denna omorganisation torde icke råda delade meningar. Även om principerna för ändringar synes i stor utsträckning enighet kunna vinnas. Det kan emellertid ifrågasättas, om icke allmänhet och kommuner i många landsdelar fått möjligheterna till service från lantmäteriet avsevärt försämrade genom den föreslagna ytterst kraftiga reduceringen av distriktens antal. Vi beräknar därför att betydande fördelar vore att vinna om nedskärningen av antalet lantmäteridistrikt kunde ske varsammare än som i propositionen föreslagits.

Ur lantmäteristyrelsens yttrande över betänkandet angående lantmäteriväsendets och kartverkets organisation må citeras:

Såsom lantmäterikommittén påvisat tala vissa organisatoriska skäl för en förstoring av distriktsorganisationens enheter. Kommittén har också anfört skäl emot en alltför långtgående sammandragning av distriktsenheterna. Särskild vikt har därvid fästs vid den service som distriktsorganisationen lämnar till kommunerna. Det framlagda förslaget till distriktsindelning får ses som ett resultat av en avvägning mellan i princip motstridiga synpunkter på frågan om lämplig storlek av organisationsenheterna. De arbetsorganisatoriska vinster som kunna uppnås genom sammandragning av lantmäteridistriktet medverkar till den kapacitetsökning som ansetts möjlig för distriktsorganisationen. Då en sådan kapacitetsökning är nödvändig för att erforderligt utrymme skall erhållas för ett intensifierat arbete på jordbruks- och skogsbruksratio-

naliseringsområde är lantmäteristyrelsen beredd att i princip godtaga en relativt stark ökning av distriktens genomsnittliga storlek trots de uppenbara nackdelarna i andra avseenden av sådan ökning. Vissa av de föreslagna lantmäteridistrikten få emellertid en sådan omfattning, bl. a. i fråga om antalet kommuner och expansiva tätorter, att en tillfredsställande service knappast kan lämnas till kommunerna i fastighetsbildnings- och därmed sammanhängande frågor. En sådan service är i hög grad beroende av att lantmäteripersonalen besitter intim kännedom om de lokala utvecklingsbetingelserna och -tendenserna. Det torde i allmänhet icke vara möjligt att erhålla sådan kännedom förrän efter relativt långvariga kontakter med bygden. Då som regel endast chefs-tjänstemannen i ett distrikt — distriktslantmätaren — är tillräckligt stationär inom distriktet måste det förusättas att denne får ombesörja huvuddelen av den kvalificerade kommunservicen. Det säger sig självt, att distriktslantmätare icke kan ägna önskvärd uppmärksamhet åt kommunservicen om hans distrikt innehåller alltför många kommuner.

Lantmäteristyrelsen har sålunda gått med på en relativt stark ökning av distriktens genomsnittliga storlek och därmed stark nedskärning av distriktsantalet oaktat de nackdelar som styrelsen betecknar såsom uppenbara. I viss mån har dock styrelsen tagit avstånd från kommittéförslaget, då styrelsen särskilt utifrån synpunkterna på kommunservicen ansett att ramen för distriktsantalet icke är tillräckligt stor för att för varje län medgiva en med hänsyn till speciella förhållanden, verksamhetens omfattning och lämpliga stationsorter passande indelning, och föreslår därför en utökning av distriktsantalet med nio. Det synes oss som om styrelsen känt sig försatt i ett tvångsläge och att den föreslagna blygsamma ökningen får fattas som en nedre gräns vid kompromisslösning. Särskilt ur kommunal synpunkt synes det oss att lösningen icke är tillfredsställande, varom erinringar från ett stort antal kommuner representerande flertalet av landets län bär vittne. Som typexempel härpå kan tjäna Nora och Lindes distrikt i Örebro län, vilka redan nu har en mycket stor arbetsbelastning. En sammanslagning av dessa två distrikt skulle därför enligt vårt förmenande innebära betydande olägenheter.

Enligt propositionen har hänsyn icke tagits till lantmäteristyrelsens blygsamma förslag i fråga om distriktsantalet utan föreslås att antalet lantmäteridistrikt nedskäres från 148 till 110, varvid det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa distriktsindelning och stationeringsorter efter det att lantmäteristyrelsen avgivit förslag. Före sådant förslag torde bl. a. kommunala myndigheter lämnas tillfälle att framlägga synpunkter. Med hänsyn till redan avgivna yttranden lär då från ett stort antal kommuner inom olika län starka sakskal anföras mot en indelning liknande den av utredningskommittén föreslagna, och yttrandena lär till övervägande del komma att utmynna i önskan om såväl större antal distrikt som i vissa fall större antal stationsorter. För att underlätta denna svåra avvägning och skapa förutsättningar för en

organisation, som bättre än den i propositionen angivna kan fylla önskvärda anspråk på effektivitet, föreslår vi, att nedskärningen av distriktsantalet stannar vid 23 distrikt i stället för enligt propositionen angivna 38 och således distriktens antal bestämmas till 125 i stället för enligt propositionen 110.

I viss utsträckning medför ett sådant ändringsförslag möjligheter till bibehållande av flera stationsorter än kommittéförslaget. Därmed erhålles besparingar i kostnader för förrättningsresor, och spilltid för resor nedbringas, vilket torde helt uppväga den mindre kostnadsökning förslaget medför i fråga om lönegradsändringar, då ett mindre antal distriktslantmätare fortfarande kvarstår såsom distriktschefer och således icke överföres på övergångsstat. Konsekvenserna skulle i detta avseende bli att av de föreslagna tjänsterna i lönegrad Ao 25 15 tjänster ersättes med motsvarande antal tjänster i lönegrad Ao 26. Någon förändring av det totala antalet befattningshavare av olika kategorier inom distrikten eller förskjutningar i den något elastiskt föreslagna gränsdragningen mellan personal, som hänföres till distriktsenheterna, eller sådan, som hänföres till specialenheterna, avses icke med ändringsförslaget, då ju antalet distriktslantmätare bibehålles vid distrikt i stället för att såsom distriktslantmätare på övergångsstat bli på större distrikt underställda dessas distriktschefer.

Tyvärr lägger ju utbildningsmöjligheter hinder för utökning av den kvalificerade personalen, varför förslag om önskvärd utökning härvidlag icke kan framläggas. Den brist på kontorspersonal som nu föreligger och som nog avsevärt underskattats av utredningskommittén bör emellertid enligt vår mening helt fyllas inom de närmaste åren. Det synes oss nämligen helt orimligt att inom sådan avdelning av ett statligt verk som för sina tjänster erhåller ersättning till självkostnad — fränsett subventionering i speciella fall — brist på sådan arbetskraft som är möjlig att anskaffa skall medföra försämrad service åt såväl kommuner som enskilda. När brist på sådan personal även framdeles konstateras av verkstyrelsen bör därför erforderligt anslag ställas till förfogande för anställning av erforderlig personal.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte vid ställningstagande till det i Kungl. Maj:ts proposition nr 74 år 1960 framlagda förslaget om vissa ändringar i fråga om lantmäteriets organisation m. m. besluta om sådana ändringar i förhållande till förslaget enligt propositionen, att

dels antalet lantmäteridistrikt sättes till 125 i stället för enligt propositionens föreslagna 110,

dels i anledning härav erforderliga ändringar göres i förhållande till propositionens förslag beträffande avlö-

ningsstat för lantmäteristater, att tillämpas från och med budgetåret 1960/61 (punkt 5) ävensom anslag till avlöningar (punkt 6 d),
dels ock att Nora och Lindes lantmäteridistrikt bibehålles oförändrade.

Stockholm den 22 mars 1960

Marta Lindberg

Lena Renström-Ingenäs

F.-A. Hamilton

Göran Petterson

Erik Brandt

Karl Björkänge

Henry Allard